

PRAKSISOVERSIGT · STRAFFERET

Praksisoversigt over skyldnersvig og kreditorsvig (straffeloven § 283)

Gerningsindhold, forsætsbevis og strafudmåling ved svigagtige dispositioner til skade for fordringshaverne

Version 2 · Opdateret 7. sep. 2026 · 30 afgørelser · 2008-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Skyldnersvig efter straffelovens § 283 er den centrale strafbestemmelse i det økonomisk-kriminalitetskompleks, der knytter sig til nødlidende virksomheder: udtræk af midler fra et selskab på vej mod insolvens, overførsel af aktiver til nystiftede selskaber, proformaoverdragelser, dispositioner efter konkursdekretet og uberettiget begunstiggelse af enkelte fordringshavere. Bestemmelsen rummer tre selvstændige gerningsformer i stk. 1, nr. 1-3, samt et selvstændigt ansvar for den begunstigede fordringshaver i stk. 2. Praksis viser et markant spænd: fra betingede domme på 30-60 dages fængsel i småsager om pantsatte biler og kontanthævninger til flerårige ubetingede straffe med rettighedsfrakendelse, når skyldnersvigen indgår i et større kompleks af mandatsvig, bogføringsovertrædelser og stråmandsdrift. Gennemgående er, at frifindelse følger, hvor dispositionen er forretningsmæssigt begrundet og hverken har givet uberettiget vinding eller påført kreditorerne tab eller nærliggende tabsrisiko.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Straffelovens § 283 rummer tre selvstændige gerningsformer: rådighedskrænkelse over gods, hvortil tredjemand har erhvervet en rettighed (nr. 1), dispositioner efter at boet er taget under konkursbehandling eller rekonstruktionsbehandling er indledt (nr. 2), og unddragelse ved forstikkelse, proformaretshandler, uforholdsmæssigt forbrug, salg til underpris m.v. (nr. 3).
- 02** Alle tre gerningsformer forudsætter berigelseshensigt – dispositionen skal være foretaget for at skaffe gerningsmanden eller andre uberettiget vinding.
- 03** Der frifindes, når dispositionen ikke er usædvanlig, ikke har skaffet nogen uberettiget vinding og ikke har påført panthaver eller boet tab eller nævneværdig risiko for tab – selv hvor panthaverens forudgående accept ikke blev indhentet.
- 04** Normalstraffen fastsættes efter § 285, stk. 1, med en strafferamme på fængsel indtil 1 år og 6 måneder; ved særlig grov beskaffenhed anvendes § 286, stk. 2, med strafferamme på fængsel indtil 8 år.
- 05** Kvalifikationen efter § 286, stk. 2, beror navnlig på udførelsesmåden, om forbrydelsen er udført af flere i forening, omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller at et større antal forbrydelser er begået.

- 06 I småsagerne – pantsatte biler, enkeltstående kontanthævninger – er sanktionen typisk 30-60 dages betinget fængsel, når tiltalte er ustraffet og har gode personlige forhold.
- 07 Systematisk overførsel af driftsaktiver til underpris fra et insolvent selskab til et nyt selskab ejet af samme person udløser ubetinget eller delvis ubetinget fængsel og rettighedsfrakendelse efter § 79, stk. 2.
- 08 Forsætsbeviset føres typisk indirekte: den tidsmæssige nærhed til konkursbegæringen, misforholdet mellem reel værdi og aftalt pris, og skyldnerens egen erkendelse af, at konkurs var en reel mulighed.
- 09 Bruges beløbet på spil eller andet uforsvarligt forbrug efter at banken har opsagt engagementet, er undtagelsesforsættet efter praksis bevist alene ved anvendelsens karakter.
- 10 Manglende dokumentation for et påstået forudgående salg – kvittering fremlagt først under domsforhandlingen, ingen bankspor, interessefællesskab mellem parterne – fører til, at retten bortser fra det påståede ejerskifte.
- 11 Rettighedsfrakendelse efter § 79, stk. 2, 2. pkt., kan omfatte retten til at deltage i ledelsen af erhvervsvirksomhed uden personlig hæftelse, men anklagemyndigheden kan ikke først for landsretten udvide påstanden til også at omfatte udlandet.
- 12 Skyldnersvig efter § 283 er subsidier i forhold til underslæb § 278, bedrageri § 279 og mandatsvig § 280, og forholdene pådømmes i praksis ofte i sammenstød i samme sagskompleks.
- 13 Ved rekonstruktionsreformen i 2010 blev henvisningerne til betalingsstandsning og forhandling om tvangsakkord uden for konkurs i § 283, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, erstattet af rekonstruktionsbehandling.
- 14 For den begunstigede fordringshaver kræver § 283, stk. 2, at denne har bestemt skyldneren til begunstiggelsen på et tidspunkt, hvor konkurs eller rekonstruktionsbehandling forudsås umiddelbart forestående – en langt snævrere ramme end konkurslovens objektiverede omstødelsesregler.
- 15 Straffen kan efter § 285, stk. 1, 2. pkt., gå ned til bøde i § 283, stk. 2-tilfældene – både for skyldneren og for den begunstigede fordringshaver.
- 16 Stråmandskonstruktioner bedømmes efter hvem der reelt udøvede ledelsen, ikke efter registreringen i selskabsregistret; den formelle direktør kan ifalde medvirkensansvar efter § 23.

Gerningsindholdet i straffelovens § 283 – tre selvstændige former for skyldnersvig

§ 1

Straffeloven § 283 kriminaliserer tre indbyrdes forskellige måder at unddrage formueværdier fra fordringshaverne. Fælles for dem alle er kravet om berigelseshensigt: dispositionen skal være foretaget "for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding".

- **§ 283, stk. 1, nr. 1** rammer den, der afhænder, pantsætter eller på anden måde råder over eget gods, hvorover tredjemand har erhvervet en rettighed, med hvilken handlingen er uforenelig. Typetilfældet er salg eller

bortgivelse af et køretøj, hvori der er tinglyst ejerpantebrev eller udlæg, eller disposition over aktiver omfattet af et virksomhedspant.

- **§ 283, stk. 1, nr. 2** rammer den, der "efter at hans bo er taget under konkursbehandling, eller rekonstruktionsbehandling er indledt, foretager handlinger, der går ud på, at boets ejendele og fordringer ikke kommer fordringshaverne til gode". Her er der ikke krav om, at dispositionen er usædvanlig – det afgørende er, at den er foretaget efter dekretet eller indledningen af rekonstruktionsbehandlingen.
- **§ 283, stk. 1, nr. 3** er den bredeste form og opregner "falske foregivender, forstikkelse, proformarethandler, betydelige gaver, uforholdsmæssigt forbrug, salg til underpris, betaling af eller sikkerhedsstillelse for uforfaldne gældsposter eller på anden lignende måde", hvorved skyldneren unddrager sine ejendele eller fordringer fra at tjene fordringshaverne – eller nogen enkelt af disse – til fyldestgørelse. Bestemmelsen dækker således både den generelle boforringelse og den uberettigede begunstigelse af én kreditor.

§ 283, stk. 2 er en selvstændig ansvarsbegrænsning og -udvidelse for fordringshaveren: er en nr. 3-handling foretaget til begunstigelse af en fordringshaver, straffes denne kun, hvis han "på en tid, da han forudså, at skyldnerens konkurs eller rekonstruktionsbehandling var umiddelbart forestående, har bestemt skyldneren til at yde ham sådan begunstigelse".

Bestemmelsens systematik stammer fra straffelovsforslaget af 11. oktober 1929, og selve ordlyden i stk. 1, nr. 1-3, har været bemærkelsesværdigt stabil siden. Den seneste ændring var en ren begrebstilpasning: ved rekonstruktionsreformen i 2010 blev henvisningen i stk. 1, nr. 2, til "forhandling om tvangsakkord uden for konkurs" og i stk. 2 til "betalingsstandsning" erstattet af rekonstruktionsbehandling. Forarbejderne fastslår udtrykkeligt karakteren:

Der er tale om konsekvensændringer som følge af de foreslåede regler om rekonstruktionsbehandling ... Efter straffelovens § 283, stk. 1, nr. 2, straffes for skyldnersvig blandt andet den, der efter »forhandling om tvangsakkord uden for konkurs er åbnet«, foretager handlinger, der går ud på, at boets ejendele og fordringer ikke kommer fordringshaverne til gode. Det foreslås at ændre bestemmelsen, så den fremover finder anvendelse, når rekonstruktionsbehandling er indledt.

De tilsvarende konsekvensændringer blev samtidig gennemført i **§ 300, nr. 3** og **§ 304, stk. 2**. Der er pr. dags dato ingen vedtagne, men endnu ikke konsoliderede, ændringer af § 283.

LOV

Straffeloven § 283

Straffeloven § 300

Straffeloven § 304, stk. 2

§ 2 Rådighedskrænkelser over pantsat gods – § 283, stk. 1, nr. 1

Den mest almindelige og mest ligefremme form for skyldnersvig er disposition over gods, hvori tredjemand har en rettighed. Her er gerningsindholdet objektivt let konstaterbart, og sagerne afgøres ofte som tilståelsessager.

I **Retten nr. 2-3009/2012** havde tiltalte solgt sin personbil, selv om der var tinglyst udlæg i bilen for 7.000 kr. Retten fandt ham skyldig efter **§ 283, stk. 1, nr. 1**, jf. **§ 285**, og fastsatte straffen til 30 dages fængsel, der blev gjort betinget:

Retten har lagt vægt på forholdets karakter og at tiltalte ikke er relevant straffet samt oplysningerne om tiltaltes gode personlige forhold.

I [afgørelsen af 31. januar 2011 om bortgivelse af en pantsat personbil](#) havde tiltalte under pres fra kreditorer bortgivet en bil, hvori der var tinglyst ejerpantebrev til sikkerhed for et billån på 107.321 kr. Kreditors tab blev opgjort til 91.332,82 kr. Tiltalte tilstod, og straffen blev fastsat efter [§ 285, stk. 1](#) til 60 dages betinget fængsel.

Mønstret i disse sager er tydeligt: gerningsindholdet er opfyldt allerede ved den uforenelige rådighedsudøvelse, uanset om skyldneren selv opnår en økonomisk gevinst – det er kreditors sikkerhedsret, der krænkes. Beløbets størrelse indgår som en central strafudmålingsfaktor, men de personlige forhold og en fuld tilståelse fører i praksis til betinget straf i sager, der ikke kvalificeres efter [§ 286, stk. 2](#).

LOV	Straffeloven § 283, stk. 1	Straffeloven § 285, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om groft skattesvig, momsunddragelse og strafudmåling for fiktive fakturaer		31.01.2011
	Landsretten · Betinget dom for tyveri i gentagelsestilfælde trods tidligere straffe		18.02.2013

Dispositioner efter konkursdekret eller indledt

§ 3 rekonstruktionsbehandling – § 283, stk. 1, nr. 2

Efter dekretets afsigelse mister skyldneren rådigheden over boets aktiver, og enhver disposition, der går ud på, at boets ejendele ikke kommer fordringshaverne til gode, er strafbar efter [§ 283, stk. 1, nr. 2](#), hvis den er foretaget med berigelseshensigt.

[V.L. S-2987-11](#) er den klareste illustration. En skyldner blev erklæret personligt konkurs i juli 2009. På ejendommen stod 18 hestebokse, oprindeligt købt for 365.000 kr. I perioden mellem dekretet og den efterfølgende tvangsauktion blev boksene fjernet og solgt, og de tiltalte gjorde gældende, at boksene var solgt til den ene tiltalte allerede året før konkursen. Retten forkastede forklaringen efter en indgående bevisvurdering:

Retten finder imidlertid, at de tiltaltes forklaring om denne handel ikke fremstår som troværdig. Retten har i den forbindelse lagt afgørende vægt på, at kvitteringen for handelen først fremkom under rettens behandling af sagen uanset at den har været efterspurgt både under bobehandlingen og politiets efterforskning af sagen, at de tiltalte må antages at have haft et betydeligt interessefællesskab og at betalingen af købesummen fra tiltalte T¹ til tiltalte T² ikke er dokumenteret ved eksterne kilder så som bankudskrifter...

Herefter fastslog retten gerningsindholdet:

Det må herefter lægges til grund, at tiltalte T¹ med viden om tiltalte T²'s konkurs og med tiltalte T²'s viden og samtykke – uden at kunne dokumentere at være ejer af disse har fjernet hesteboksene fra ejendommen for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, idet værdien af boksene herefter ikke kom hverken ejendommens pantekreditorer eller konkursboet til gode.

Begge tiltalte blev idømt 4 måneders fængsel efter [§ 285, stk. 1](#) – i skærpende retning blev der lagt vægt på beløbets størrelse, i formildende retning på, at begge var ustraffede. Straffen blev gjort betinget med 1 års prøvetid, og Vestre Landsret stadfæstede.

Sagen viser tre ting af generel betydning. For det første, at nr. 2-forholdet også rammer **tredjemand**, der medvirker til at fjerne boets aktiver – her blev både skyldneren og den, der fysisk fjernede godset, dømt, jf. medvirkensreglen i [§ 23](#). For det andet, at bevisbyrden i praksis skifter, når skyldneren påberåber sig et forudgående salg: uden eksterne spor (bankudskrifter, samtidige dokumenter, tredjemandsbekræftelse) står

forklaringen ikke til troende. For det tredje, at retten kan lade det principale nr. 2-forhold være afgørende og undlade at tage stilling til en subsidær tiltale efter nr. 1.

LOV

[Straffeloven § 23, stk. 1](#)
[Straffeloven § 283, stk. 1](#)
[Straffeloven § 285, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsretten · Grov moms- og skattesvig samt hvidvask af udbytte: Fængselsstraf og konfiskation

30.05.2012

§ 4 Unddragelse ved forstikkelse, uforholdsmæssigt forbrug og salg til underpris – § 283, stk. 1, nr. 3

Nr. 3 er den praktisk vigtigste bestemmelse i insolvensnære sager, fordi den rammer dispositioner foretaget **før** dekretet, i tiden hvor skyldneren stadig har den formelle rådighed.

Uforholdsmæssigt forbrug og kontanthævninger. I [Retten nr. 18-1443/2015](#) havde tiltalte i august 2013 hævet 75.050 kr. og 30.050 kr. kontant fra sin private konto, kort efter at banken havde opsagt hans engagement til fuld indfrielse og afvist et akkordtilbud med beskeden "vi kører sagen". Retten lagde skyldnerens egen forklaring til grund om, at han herefter "anså en konkurs som en mulighed", og fastslog om den første hævning:

Ved herefter den 14. august 2013 at hæve et beløb på 75.050 kr., der må anses usædvanlig og uforsvarligt anvendt på spil, er det bevist, at tiltalte har hævet beløbet for at unddrage det fra kreditorernes fyldestgørelse.

Om den anden hævning – foretaget efter modtagelsen af indkaldelsen til skifteretten – hedder det:

Ved herefter at hæve 30.050 kr. den 21. august 2013, uden at tiltalte har kunnet redegøre for, at betalingerne til leverandørerne skete på sædvanlig måde og til sædvanlig tid, er det bevist, at tiltalte har hævet beløbet for at unddrage det fra kreditorernes fyldestgørelse.

Straffen blev fastsat til 60 dages fængsel efter [§ 283, stk. 1, nr. 3](#), gjort betinget bl.a. under hensyn til, at 50.000 kr. var tilbagebetalt til konkursboet. Dommen er instruktiv for forsætsvurderingen: rettens ræsonnement går fra (i) konstateret økonomisk krise, over (ii) skyldnerens egen erkendelse af, at konkurs var en mulighed, til (iii) anvendelsens usædvanlige og uforsvarlige karakter – hvorefter unddragelsesforsættet anses for bevist.

Salg til underpris fra nødlidende selskab. Den typiske "konkurskonge"-model er, at driftsaktiver flyttes fra det nødlidende selskab til et nystiftet selskab kontrolleret af samme person. I [Vestre Landsrets dom om overførsel af driftsaktiver til underpris forud for konkurs](#) blev maskiner bogført til 450.000 kr. solgt for 150.000 kr. og inventar bogført til 120.000 kr. solgt for 40.000 kr. til et nyt selskab ejet af den samme direktør. Landsretten fandt forsæt bevist og lagde vægt på tidspunktet og misforholdet:

tidspunktet for aktivoverførslen, kun få uger før konkursbegæringen, samt det markante misforhold mellem den reelle værdi og den aftalte pris, klart indikerer, at handlingen blev foretaget med forsæt til at unddrage midlerne konkursboet

Sanktionen blev 6 måneders betinget fængsel med vilkår om 80 timers samfundstjeneste, erstatning på 360.000 kr. til konkursboet og frakendelse af retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed i 3 år efter [§ 79, stk. 1](#).

Samme model – men med langt større beløb – forelå i [Sag 105/2013](#), hvor driftsaktiver med en reel værdi på ca. 3,5 mio. kr. blev overført til direktørens eget selskab for 500.000 kr. kort før konkursbegæringen. Landsretten forkastede forsvarets rekonstruktionssynspunkt:

Retten finder det bevist, at overførslen af aktiverne skete i strid med almindelige økonomiske interesser for selskabet og med det klare formål at unddrage aktiverne fra konkursbehandlingen.

Straffen blev fængsel i 1 år og 6 måneder, hvoraf 6 måneder ubetinget, samt erhvervsforbud i 5 år.

Fjernelse af aktiver kort før konkurs. I [V.L. S-2325-14](#) indgik som ét blandt flere forhold, at tiltalte havde fjernet byggematerialer for ca. 100.000 kr. fra et selskab kort før dets konkurs – henført under [§ 283, stk. 1, nr. 3](#) – mens efterfølgende tilegnelse af mursten tilhørende konkursboet blev henført under tyveri efter [§ 276](#).

Proformarethandler. Proformabegrebet i nr. 3 har også en civilretlig pendant. I [BS-1794/2016-KBH](#) fandt byretten, at overdragelser af halvdelen af et andelsbevis til børnene var proformarethandler foretaget for at undgå kreditorforfølgning, og [§ 283](#) indgik i rettens retsgrundlag. I ankesagen [BS-39764/2019-OLR](#) fastslog Østre Landsret ganske vist, at overdragelsen var proforma, men flertallet afviste at anerkende overdragerens eget ejerskab ved dom, fordi en sådan dom ville muliggøre disposition over værdien uden om kreditorerne og dermed stride mod princippet om lov og ærbarhed. Det er en påmindelse om, at proformaunddragelse i kreditorly kan udløse både strafansvar og civilretlig ugyldighed.

LOV	Straffeloven § 79, stk. 1	Straffeloven § 276	Straffeloven § 283, stk. 1
PRAKSIS	Landsretten · Dom om ejerskab af andelsbolig: Proformaoverdragelse underkendt 27.10.2020 Landsretten · Fængsel for groft mandatsvig og skyldnersvig i byggeselskaber: Rettighedsfrakendelse for ledelse af erhvervsvirksomhed 22.06.2015 Landsretten · Dom for groft mandatsvig og skyldnersvig: Direktør idømt ubetinget fængsel og erhvervsforbud 04.09.2013 Landsretten · Dom for groft skyldnersvig efter overførsel af driftsaktiver til underpris forud for konkurs 14.03.2012 Byretten · Dom om ejerskab af andelslejlighed - Proformaoverdragelse 03.05.2019 Byretten · Betinget dom for skyldnersvig: Hævning af 105.100 kr. kort før konkurs 10.04.2015		

§ 5 Frifindelsesmønstret: den forretningsmæssigt begrundede disposition uden vinding og uden tabsrisiko

Frifindelsespraksis er lige så vigtig som domfældelsespraksis, fordi den afgrænser det strafbare område over for legitim krisehåndtering og rekonstruktion.

Den centrale afgørelse er [SS-593/2015-HJO](#). Tiltalte var en professionel "afviklingsdirektør", der efter eget udsagn havde gennemført 381 lignende rekonstruktioner. Han indtrådte som direktør i et nødlidende trykkeri og overdrog samme dag driftsinventar, hardware, software, maskiner og en bil for 629.000 kr. til et nystiftet selskab, hvor den hidtidige ejer blev direktør. Alle aktiverne var omfattet af bankens virksomhedspant, og bankens forudgående accept blev ikke indhentet. Alligevel frifandt retten for [§ 286, stk. 2](#), jf. [§ 283, stk. 1, nr. 1 og nr. 3](#). Præmisserne er skarpe:

Retten finder ikke, at salget er en så usædvanlig disposition, at forholdet er omfattet af straffelovens § 283, stk. 1, nr. 3.

Retten finder ikke, at det af tiltalte foretagne salg har skaffet nogen en uberettiget vinding, og salget har ikke påført Bank et tab eller udsat banken for en væsentlig risiko for at lide tab.

Retten lagde afgørende vægt på tre forhold: at aktiverne forud var værdiansat af en fagkyndig tillidsmand til brugsværdien ved fortsat drift, at effekterne fysisk forblev på ejendommen, og at banken efterfølgende tiltrådte overdragelsen mod kontant betaling, hvorefter kurator modtog stort set hele købesummen. Dommen viser, at hverken den manglende forudgående panthveraccept eller den usædvanlige berigtigelsesform (gældsbrief med afdrag over 24 måneder) i sig selv er tilstrækkelig – det afgørende er, om der er skaffet uberettiget vinding og påført tab eller nærliggende tabsrisiko.

Samme grundtanke findes på den civile side i [BS-26054/2023-VLR](#), der angår netop det frisdagsnære fakturaflytningsmønster: dagen efter frisdagen krediterede det senere konkursramte selskab sine fakturaer til en entreprenør, og et nystiftet selskab udstedte samme dag identiske fakturaer, hvorefter entreprenøren tilsvarende krediterede sine egne fakturaer og genfakturerede til det nye selskab. Vestre Landsret frifandt entreprenøren og udtalte:

Penta Byg A/S' adgang til modregning i gælden vedrørende spartelarbejdet udgjorde Penta Byg A/S' sikkerhed for fyldestgørelse af sit nært forbundne tilgodehavende vedrørende spartelmassen over for en formodet økonomisk svag aftalepart.

Denne modregningsadgang for Penta Byg A/S, som var udtryk for en rimelig, forretningsmæssigt begrundet ordning, indebar, at Appellant (Konkursbo) under alle omstændigheder ikke ville have modtaget effektiv betaling fra Penta Byg A/S for det udførte spartelarbejde.

Afgørelsen er ikke en straffedom, men bevisstrukturen er den samme som i straffesagerne: hvor dispositionen alene formaliserer en allerede eksisterende sikkerhedsstilling og hverken beriger modparten eller påfører boet et reelt tab, mangler det centrale element i både omstøds- og skyldnersvigsvurderingen.

LOV	Konkursloven § 42	Straffeloven § 283, stk. 1	Straffeloven § 286, stk. 2
PRAKSIS	Landsretten · Vestre Landsret frifinder Penta Byg A/S i sag om modregning og fakturaflytning før konkurs		
	06.01.2025		
	Byretten · Frifindelse i sag om skyldnersvig ved overdragelse af aktiver trods virksomhedspant		
	19.08.2015		

Fordringshaverens eget strafansvar efter § 283, stk. 2 – og forholdet til omstødelse

§ 6

[§ 283, stk. 2](#) er en usædvanlig konstruktion i dansk strafferet: den begrænser og præciserer samtidig ansvaret for den, der modtager en begunstigelse. Efter bestemmelsen straffes fordringshaveren **kun**, hvis han har "bestemt skyldneren til at yde ham sådan begunstigelse" på et tidspunkt, hvor han "forudså, at skyldnerens konkurs eller rekonstruktionsbehandling var umiddelbart forestående". Der kræves altså både (i) en aktiv påvirkning fra kreditors side og (ii) en positiv forudseelse af den umiddelbart forestående konkurs eller rekonstruktion. Blot at modtage betaling – også en betaling, der objektivt begunstiger – er ikke strafbart.

Strafferetligt er reaktionen tilsvarende mild. Efter [§ 285, stk. 1, 2. pkt.](#) kan straffen "såvel for skyldneren som for den begunstigede fordringshaver gå ned til bøde" i stk. 2-tilfældene. Adgangen til nedsat straf ved strafbar

begunstigelse af fordringshavere har været en del af systematikken siden straffelovsforslaget fra 1929, hvor det udtrykkeligt anføres, at der "ved strafbar Begunstigelse af Fordringshavere er hjemlet Adgang til nedsat Straf".

Den praktiske konsekvens er, at kreditorbegunstigelse i overvejende grad håndteres **civilretligt** gennem konkurslovens omstødelsesregler frem for strafferetligt. To afgørelser illustrerer, hvor langt den civile vurdering rækker, og hvor forskellig tærsklen er:

- I [BS-7106/2020-KBH](#) omstødte Københavns Byret en betaling på 125.000 kr. foretaget af et koncernforbundet selskab, efter at kreditor havde indgivet konkursbegæring mod skyldneren. Betalingen var reelt en disposition over skyldnerens midler og udgjorde en utilbørlig begunstigelse på de øvrige kreditorer's bekostning.
- I [BS-20461/2022-HJR](#) tog Højesteret stilling til, om en kreditor, der havde betinget fortsatte leverancer til et sundt koncernforbundet selskab af betaling af det insolvente moderselskabs gæld, var i ond tro efter den generelle omstødelsesregel.

Sammenholdt med [§ 283, stk. 2](#) er forskellen markant: hvor omstødelse kan ske på grundlag af et objektiveret "kendte eller burde kende"-kriterium, kræver strafansvaret positiv forudseelse **og** at kreditor har bestemt skyldneren til begunstigelsen. Praksisoversigten over de civilretlige spor findes under [omstødelse i konkurs](#).

En beslægtet – men selvstændig – problemstilling er kreditorbegunstigelse under rekonstruktionsbehandling. I [BS-1472/2016-OLR](#) stadfæstede Østre Landsret ophør af en rekonstruktionsbehandling, fordi skyldneren havde tilsagt en enkelt kreditor fuld tilbagebetaling og dermed gjort rekonstruktionen udsigtsløs over for de øvrige fordringshavere. Sådanne forhold kan efter omstændighederne også aktualisere [§ 300, nr. 3](#) om urigtige erklæringer under rekonstruktionsbehandling og [§ 304, stk. 2](#) om påvirkning af stemmegivningen.

LOV	Konkursloven § 74	Straffeloven § 283, stk. 2	Straffeloven § 285, stk. 1
	Straffeloven § 300	Straffeloven § 304, stk. 2	
PRAKSIS	Højesteret · Omstødelse af tredjemandsbetaling i koncernforhold efter konkurslovens § 74		24.11.2022
	Landsretten · Landsretten stadfæster afgørelse om ophør af rekonstruktionsbehandling grundet tilsidesættelse af kreditorer		17.03.2017
	Byretten · Omstødelse af betaling i konkurs - Utilbørlig begunstigelse af kreditor		15.12.2020

§ 7 Strafudmåling: § 285 som normalramme, § 286, stk. 2, som kvalifikation og § 287 som nedkriminalisering

Strafudmålingen bygger på et tredelt system.

Normalstraffen. Efter [§ 285, stk. 1](#) straffes bl.a. skyldnersvig med fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Rigsadvokatmeddelelsen fastslår dette som udgangspunktet i [pkt. 5.1.1 om normalstraffen](#):

Straffen for overtrædelse af straffelovens § 276-§ 283 fastsættes normalt efter straffelovens § 285, medmindre forholdet er af særlig grov beskaffenhed, jf. pkt. 5.1.2., eller forholdet er mindre strafværdigt, jf. pkt. 5.1.3.

Kvalifikationen. Efter § 286, stk. 2 kan straffen stige til fængsel indtil 8 år, når bl.a. skyldnersvig er af særligt grov beskaffenhed "navnlig på grund af udførelsesmåden, eller fordi forbrydelsen er udført af flere i forening, eller som følge af omfanget af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået". Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 5.1.2 om forhold af særlig grov beskaffenhed gentager kriterierne ordret:

Straffen for underslæb (§ 278), bedrageri (§ 279), databedrageri (§ 279 a), mandatsvig (§ 280) og skyldnersvig (§ 283) af særlig grov beskaffenhed fastsættes efter straffelovens § 286, stk. 2. Strafferammen i straffelovens § 286, stk. 2, er fængsel indtil 8 år.

Den forhøjede ramme på 8 år for underslæb, bedrageri, mandatsvig og skyldnersvig har været uændret siden straffelovens tilblivelse. Da strafniveauet for berigelsesforbrydelser generelt blev nedsat i 1982, blev alene § 286, stk. 1, ændret (maksimum for groft tyveri nedsat fra 6 til 4 år), mens 8-årsrammen for de svigsagtige forbrydelser blev fastholdt.

Nedkriminaliseringen. § 287, stk. 1 hjemler bøde, hvis forholdet er af mindre strafværdighed på grund af omstændighederne, genstandens værdi eller formuetabets størrelse, og strafbortfald under i øvrigt formildende omstændigheder.

De fundne afgørelser tegner følgende billede af niveauet:

Afgørelse	Forhold	Omfang	Sanktion
Rettens nr. 2-3009/2012	§ 283, stk. 1, nr. 1 – salg af bil med tinglyst udlæg	udlæg 7.000 kr.	30 dages betinget fængsel
Bortgivelse af pantsat personbil, 31. januar 2011	§ 283, stk. 1, nr. 1 – bortgivelse af pantsat bil	kreditortab 91.332,82 kr.	60 dages betinget fængsel
Rettens nr. 18-1443/2015	§ 283, stk. 1, nr. 3 – kontanthævninger til spil m.v.	105.100 kr.	60 dages betinget fængsel
V.L. S-2987-11	§ 283, stk. 1, nr. 2 – fjernelse af aktiver efter dekret	genstande købt for 365.000 kr.	4 måneders betinget fængsel til hver af to tiltalte
VLR om aktiver til underpris	groft skyldnersvig – aktivoverførsel til underpris	ca. 380.000 kr. i differencetab	6 mdr. betinget + 80 timers samfundstjeneste + 3 års rettighedsfrakendelse
Sag 105/2013	groft mandatsvig + skyldnersvig	aktiver 3,5 mio. kr. solgt for 500.000 kr.	1 år 6 mdr., heraf 6 mdr. ubetinget + 5 års erhvervsforbud
V.L. S-2325-14	mandatsvig § 286, stk. 2 + skyldnersvig + tyveri + socialbedrageri	10,2 mio. kr. + 665.776 kr. + 379.236 kr. m.v.	2 år 9 mdr. ubetinget + rettighedsfrakendelse indtil videre
SS-593/2015-HJO	§ 286, stk. 2, jf. § 283, stk. 1, nr. 1 og 3	629.000 kr.	Frifindelse

Mønstret er, at enkeltstående forhold under ca. 150.000 kr. med ustraffet gerningsmand afgøres med kortere betinget fængsel, mens gentagne dispositioner, flere selskaber, længere tidsforløb og millionbeløb fører til ubetinget straf. I [V.L. S-2325-14](#) begrundede landsretten afvisningen af betinget straf med gentagelses- og varighedsmomentet:

Uanset at der i forhold 1 har været et svigt i bankens tilsyn med byggekrediten, tiltrædes det under hensyn til de beløb, tiltalte er fundet skyldig i mandatsvig for, og da der er tale om flere forhold, der har involveret flere selskaber, og som har strakt sig over flere år, at straffen er udmålt som sket.

Særligt skærpende var, at et af forholdene var begået **efter** sigtelsen:

Tiltalte har i forhold 5 gjort sig skyldig i mandatsvig for et ikke ubetydeligt beløb, efter han den 1. februar 2010 var blevet sigtet for forhold 1 og 2. Uanset det oplyste om tiltaltes personlige forhold og den tid, der er forløbet, siden forholdene blev begået, er der herefter og efter forholdenes karakter ikke grundlag for at gøre straffen helt eller delvist betinget, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste.

Om samfundstjeneste i øvrigt henvises til [samfundstjeneste](#).

LOV	Straffeloven § 283, stk. 1	Straffeloven § 285, stk. 1	Straffeloven § 286, stk. 2
	Straffeloven § 287, stk. 1		
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om groft skattesvig, momsunddragelse og strafudmåling for fiktive fakturaer		31.01.2011
	Landsretten · Fængsel for groft mandatsvig og skyldnersvig i byggeselskaber: Rettighedsfrakendelse for ledelse af erhvervsvirksomhed		22.06.2015
	Landsretten · Dom for groft mandatsvig og skyldnersvig: Direktør idømt ubetinget fængsel og erhvervsforbud		04.09.2013
	Landsretten · Betinget dom for tyveri i gentagelsestilfælde trods tidligere straffe		18.02.2013
	Landsretten · Grov moms- og skattesvig samt hvidvask af udbytte: Fængselsstraf og konfiskation		30.05.2012
	Landsretten · Dom for groft skyldnersvig efter overførsel af driftsaktiver til underpris forud for konkurs		14.03.2012
	Byretten · Frifindelse i sag om skyldnersvig ved overdragelse af aktiver trods virksomhedspant		19.08.2015
	Byretten · Betinget dom for skyldnersvig: Hævning af 105.100 kr. kort før konkurs		10.04.2015

§ 8 Rettighedsfrakendelse og erhvervsforbud efter § 79 – og konfiskation af udbyttet

Rettighedsfrakendelse er den sanktion, der reelt bider i konkursrytteri-sagerne, fordi den afskærer gerningsmanden fra at gentage forretningsmodellen.

Hjemlen er [§ 79, stk. 2](#), hvorefter der – når særlige omstændigheder taler derfor – kan ske frakendelse af "retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser". Frakendelse sker efter [§ 79, stk. 3](#) på tid fra 1 til 5 år eller indtil videre.

I [V.L. S-2325-14](#) blev der frakendt indtil videre. Dommen indeholder samtidig en vigtig processuel begrænsning: anklagemyndigheden havde først for landsretten præciseret påstanden til også at omfatte erhvervsvirksomhed i udlandet, og landsretten afviste denne del:

Anklagemyndighedens påstand, som den er præciseret for landsretten, tages herefter til følge, jf. straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., jf. § 79, stk. 1, jf. § 78, stk. 2, dog således at rettighedsfrakendelsen begrænses til ledelse af erhvervsvirksomhed i Danmark. Det bemærkes herved, at anklagemyndighedens påstand for så vidt angår erhvervsvirksomhed i udlandet indebærer en udvidelse af påstanden, der ikke kan tillades for landsretten.

I [Sag 105/2013](#) blev der idømt erhvervsforbud i 5 år, og i [Vestre Landsrets dom om aktiver til underpris](#) i 3 år. Sammenlignelige frakendelser ses i tilgrænsende sagstyper: i [S-3313-11](#) blev en direktør, der over tre år havde

overført 3,5 mio. kr. fra selskabets konti til private konti via fiktive fakturaer og fiktive konsulentkontrakter, idømt ubetinget fængsel og frakendt retten til at deltage i ledelsen af virksomheder.

Konfiskation. Udbyttet ved skyldnersvig kan konfiskeres efter [§ 75, stk. 1](#), og savnes der grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et skønnet beløb. Fordi [§ 283](#) efter [§ 286, stk. 2](#) kan straffes med fængsel i 8 år, er også den udvidede konfiskation efter [§ 76 a](#) formelt anvendelig: bestemmelsen forudsætter, at handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og at den efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover. [§ 76 a, stk. 2 og 3](#), åbner desuden for konfiskation hos ægtefælle, samlever og hos juridiske personer, som den dømte har bestemmende indflydelse på – en hjemmel, der er direkte målrettet netop de konstruktioner, som skyldnersvigssagerne handler om.

LOV

[Straffeloven § 75, stk. 1](#)[Straffeloven § 76a](#)[Straffeloven § 79, stk. 2-3](#)[Straffeloven § 286, stk. 2](#)

PRAKSIS	Landsretten · Fængsel for groft mandatsvig og skyldnersvig i byggeselskaber: Rettighedsfrakendelse for ledelse af erhvervsvirksomhed	22.06.2015
	Landsretten · Dom for groft mandatsvig og skyldnersvig: Direktør idømt ubetinget fængsel og erhvervsforbud	04.09.2013
	Landsretten · Dom for groft skyldnersvig efter overførsel af driftsaktiver til underpris forud for konkurs	14.03.2012
	Landsretten · Dom for groft bedrageri og mandatsvig af direktør: Ubetinget fængsel og frakendelse af virksomhedsret	09.02.2012

§ 9 Stråmandsdrift og konkursrytteri – beviset for reel ledelse

Konkursrytteri-modellen forudsætter typisk, at en anden person står registreret som direktør, mens den reelle beslutningstager holder sig formelt uden for selskabet – ofte fordi han allerede er frakendt retten til at deltage i ledelsen efter [§ 79, stk. 2](#). Bevistemaet i både straffesagerne, konkurskarantænesagerne og de administrative sager er derfor det samme: **hvem udøvede faktisk ledelsen?**

Sø- og Handelsretten har i [B-445-15](#) fastslået, at en person, der formelt havde overdraget selskabet, fortsat havde udøvet faktisk ledelse og tømt selskabet for midler til skade for kreditorerne – netop den konstruktion, som [§ 283, stk. 1, nr. 3](#), sigter til. Tilsvarende blev i [B-143-17](#) og [B-144-17](#) den registrerede direktør pålagt karantæne for momskrympning, tømning af selskabet og manglende bogføring, mens broderen blev frifundet, fordi det ikke var godtgjort, at han havde udøvet ledelsesbeføjelser. Bevisbyrden for reel ledelse er altså reel og ikke blot formodningsbaseret.

Erhvervsstyrelsen har siden fået et administrativt værktøj i selskabsloven til at afregistrere direktører, og Erhvervsankenævnet har i to kendelser skærpet kravene til begrundelsen. I [23/12506](#) og [24/05244](#) hjemviste nævnet afgørelserne, fordi styrelsen ikke havde taget stilling til, om afregistreringen hvilede på en konkret formodning om **stråmandsvirksomhed** eller blot på, at direktøren havde forholdt sig **passivt** – en sontring, nævnet udleder af lovforslagets forarbejder. Sondringen har direkte strafferetlig betydning: den passive direktør mangler typisk berigelseshensigten, mens stråmanden efter omstændighederne medvirker efter [§ 23](#).

Skatteretligt slår konstruktionen igennem med fuld tyngde. I [BS-54760/2024-VLR](#) lagde Vestre Landsret til grund, at skatteyderen reelt havde ledet selskabet via en stråmandskonstruktion, og beskattede udtrukne midler som maskeret løn – dog med nedsættelse for de dispositioner, der var erklæret civilretligt ugyldige og

faktisk tilbagebetalt. Den tætte kobling mellem stråmandsdrift, kreditbedrageri og selskabsstiftelse ses også i [SS 2-11714/2008](#), hvor tiltalte stiftede gældsbelastede selskaber for at foretage vareindkøb på kredit.

Endelig kan konsekvenserne af den samme adfærd række ind i gældssaneringen. I [BS-2111/2015-OLR](#) nægtede Østre Landsret gældssanering under henvisning til uforsvarlig selskabsledelse, herunder ulovlige hævninger og privatforbrug. EU-Domstolen har i [C-723/23](#) tilsvarende fastslået, at rekonstruktions- og insolvensdirektivet ikke er til hinder for en national regel, der nægter gældssanering til en skyldner, der er erklæret ansvarlig for svigagtig insolvens i selskaber.

LOV

Konkursloven § 157

Straffeloven § 23, stk. 1

Straffeloven § 79, stk. 2

Straffeloven § 283, stk. 1

PRAKSIS	EU-Domstolen · Gældssanering og undtagelser ved svigagtig insolvens i selskaber under rekonstruktionsdirektivet	10.04.2025
	Landsretten · Vestre Landsret: Skatteforhøjelse nedsættes delvist efter civilretlig ugyldighed og tilbagebetaling af maskeret løn fra stråmandsselskab	03.10.2025
	Landsretten · Gældssanering nægtet grundet uforsvarlig ledelse af konkursramt selskab	05.10.2015
	Sø- og Handelsretten · Konkurskarantæne pålagt tidligere direktør grundet groft uforsvarlig forretningsførelse og manglende overholdelse af bogføringsloven	05.07.2018
	Sø- og Handelsretten · Konkurskarantænesag vedrørende ledelsesansvar og groft uforsvarlig forretningsførelse i vagtselskab	16.03.2018
	Byretten · Dom i sag om omfattende kreditbedrageri, stråmandsvirksomhed og besiddelse af euforiserende stoffer	22.09.2008
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af afgørelse om afregistrering af direktør grundet manglende sondring mellem stråmand og passiv ledelse	04.02.2025
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om afregistrering af direktør: Manglende skelnen mellem stråmand og passiv ledelse	07.03.2024

Samspillet med §§ 300, 302 og 304 – det insolvensstrafferetlige komplementærsæt

§ 10

§ 283 står ikke alene. Straffelovens kapitel 29 rummer tre bestemmelser, der supplerer skyldnersvigen på hver sin måde, og som i praksis rejses i sammenstød med § 283 i de store sagskomplekser.

§ 300 rammer med bøde eller fængsel indtil 1 år den, der (nr. 1) på et tidspunkt, hvor han indser eller burde indse, at han er ude af stand til at fyldestgøre sine fordringshavere, betydeligt forværrer sin formuestilling ved stiftelse af ny gæld eller betaler eller stiller sikkerhed for betydelige forfaldne gældsposter; (nr. 2) påfører fordringshaverne betydeligt tab ved ødsel levemåde, ved spil, ved vovelige foretagender, ved i høj grad uordentlig forretningsførelse eller anden letsindig adfærd; og (nr. 3) som skyldner eller tillidsmand giver urigtige oplysninger eller udviser grov skødesløshed ved afgivelse af de under rekonstruktionsbehandling fornødne erklæringer.

Forskellen til § 283 er afgørende: **§ 300 kræver ikke berigelseshensigt** og kan endog realiseres ved uagtsomhed ("burde indse"). Bestemmelsen fanger derfor den uforsvarlige, men ikke svigagtige, kriseadfærd. Dette er markant i spille-sagerne: hvor kontanthævninger anvendt på spil i [Retten nr. 18-1443/2015](#) blev henført under [§ 283, stk. 1, nr. 3](#), fordi retten fandt unddragelsesforsæt, ville det samme spilleforbrug uden unddragelsesforsæt skulle bedømmes efter [§ 300, nr. 2](#).

§ 302 straffer med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der særligt groft overtræder lovgivningens krav til bogføring, opbevaring af regnskabsmateriale, myndighedernes adgang til materialet og aflæggelse af årsregnskaber; grov uagtsomhed straffes efter **stk. 2** med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Bogføringsovertrædelsen er i praksis den bestemmelse, der bærer sagen, når aktivunddragelsen ikke kan bevises, fordi materialet er væk. I **SS-27529/2012-KBH** blev en direktør og eneanpartshaver dømt for særligt grove overtrædelser af regnskabs- og bogføringslovgivningen henført under **§ 302, stk. 1** og idømt betinget fængsel – retten frifandt dog for en del af bogføringspåstandene. Samme mønster genfindes på karantænesiden i **B-143-17** og **B-144-17**.

§ 304 rammer med bøde eller fængsel indtil 4 måneder den, der ved afstemninger i et konkurs- eller gældsfragælsesbo eller under rekonstruktionsbehandling ved usande foregivender påvirker stemmegivningen eller yder, lover, tilbyder, modtager, fordrer eller lader sig tilsige formuefordel for at stemme i en bestemt retning. Bestemmelsen er den strafferetlige pendant til den situation, der i **BS-1472/2016-OLR** førte til ophør af rekonstruktionsbehandlingen, fordi en enkelt kreditor var tilsagt en fordel.

LOV

Straffeloven § 283, stk. 1

Straffeloven § 300

Straffeloven § 302, stk. 1-2

Straffeloven § 304, stk. 2

PRAKSIS	Landsretten · Landsretten stadfæster afgørelse om ophør af rekonstruktionsbehandling grundet tilsidesættelse af kreditorer	17.03.2017
	Sø- og Handelsretten · Konkurskarantænesag vedrørende ledelsesansvar og groft uforsvarlig forretningsførelse i vagtselskab	16.03.2018
	Byretten · Betinget dom for skyldnersvig: Hævning af 105.100 kr. kort før konkurs	10.04.2015
	Byretten · Direktør idømt betinget fængsel for grov overtrædelse af bogføringsloven og årsregnskabsloven	25.01.2013

§ 11 Afgrænsningen til underslæb, bedrageri og mandatsvig

Skyldnersvig adskiller sig fra de øvrige svigsforbrydelser ved, hvem der krænkes, og ved hvilken formue der disponeres over.

- **Underslæb § 278** forudsætter, at gerningsmanden tilegner sig en **fremmed** rørlig ting i sin varetægt, fragår modtagelsen af et lån eller uretmæssigt forbruger betroede penge. Ved skyldnersvig efter nr. 1 disponerer gerningsmanden derimod over sit **eget** gods – det er tredjemands rettighed i godset, der krænkes.
- **Bedrageri § 279** forudsætter, at nogen ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmes til en disposition med formuetab til følge. Skyldnersvig kræver ingen vildfarelse hos kreditor – dispositionen kan være helt åbenlys.
- **Mandatsvig § 280** er udtrykkeligt subsidær i forhold til §§ 276-279 a og rammer den, der misbruger en for ham skabt adgang til at handle med retsvirkning for en anden, eller i et formueanliggende, som det påhviler ham at varetage for den anden, handler mod dennes tarv. I selskabsforhold er det ofte mandatsvigsbestemmelsen, der rammer direktørens misbrug af selskabets midler over for **selskabet og dets bank**, mens § 283 rammer unddragelsen over for **fordringshaverne som helhed**.

I praksis pådømmes forholdene derfor typisk i sammenstød. I **V.L. S-2325-14** blev misbruget af en formålsbestemt byggelånskredit og tilegnelsen af kundebetalinger henført under mandatsvig af særlig grov beskaffenhed, mens fjernelsen af byggematerialer kort før konkursen blev henført under **§ 283, stk. 1, nr. 3**,

og tilegnelsen af mursten tilhørende konkursboet under § 276. Tilsvarende er både [Sag 105/2013](#) og [Vestre Landsrets dom om aktivoverførsel til underpris](#) eksempler på, at den samme aktivoverførsel kvalificeres både som mandatsvig over for selskabet og som skyldnersvig over for kreditorerne.

De selvstændige praksisoversigter over [bedrageri](#), [mandatsvig](#) og [underslæb](#) behandler disse forbrydelser hver for sig. Hvor unddragelsen samtidig rammer statskassen, kommer [skattesvig](#) og [momssvig](#) i spil, og udbyttets efterfølgende skjulning behandles under [hvidvask](#).

LOV	Straffeloven § 278	Straffeloven § 279	Straffeloven § 280	Straffeloven § 283, stk. 1
PRAKSIS	Landsretten · Fængsel for groft mandatsvig og skyldnersvig i byggeselskaber: Rettighedsfrakendelse for ledelse af erhvervsvirksomhed			22.06.2015
	Landsretten · Dom for groft mandatsvig og skyldnersvig: Direktør idømt ubetinget fængsel og erhvervsforbud			04.09.2013
	Landsretten · Dom for groft skyldnersvig efter overførsel af driftsaktiver til underpris forud for konkurs			14.03.2012

§ 12 Forsæt, medvirken og forsøg – bevistemaerne i insolvensnære sager

Forsæt. Alle tre gerningsformer i § 283, stk. 1 kræver forsæt både til gerningsindholdet og til den uberettigede vinding. Da direkte tilståelser er sjældne uden for småsagerne, føres beviset indirekte. Praksis viser fire tilbagevendende indicier:

- **Den tidsmæssige nærhed.** I [Vestre Landsrets dom om aktiver til underpris](#) var overførslen sket "kun få uger før konkursbegæringen". I [Sag 105/2013](#) lagde landsretten vægt på "det tætte tidsforhold mellem insolvens og overførslen".
- **Værdimisforholdet.** Jo større afvigelse mellem den reelle værdi og den aftalte pris, jo stærkere forsætsindiciet. Omvendt var det netop den fagkyndige værdiansættelse til brugsværdi ved fortsat drift, der bar frifindelsen i [SS-593/2015-HJO](#).
- **Skyldnerens egen erkendelse af risikoen.** I [Rettens nr. 18-1443/2015](#) byggede retten forsætsvurderingen direkte på tiltaltes forklaring om, at han efter bankens afvisning "anså en konkurs, som en mulighed".
- **Fraværet af eksterne spor.** I [V.L. S-2987-11](#) blev det påståede forudgående salg forkastet, fordi kvitteringen først kom frem under domsforhandlingen, betalingen ikke kunne dokumenteres ved bankudskrifter, og parterne havde et betydeligt interessefællesskab.

Medvirken. § 23 omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen, og straffen kan nedsættes for den, der kun har villet yde en mindre væsentlig bistand. I [V.L. S-2987-11](#) blev både skyldneren, der gav samtykke, og den, der fysisk fjernede aktiverne, dømt og fik samme straf. Medvirkensansvaret er den bærende hjemmel over for stråmænd, rådgivere og aftagerselskaber i konkursrytteri-komplekserne; om afgrænsningen mellem stråmandsvirksomhed og passiv ledelse, se [23/12506](#).

Forsøg. Forsøg er strafbart efter § 21, og da skyldnersvig kan straffes med mere end fængsel i 4 måneder, er forsøgsansvaret ikke afskåret af § 21, stk. 3. Forsøg er praktisk relevant, hvor en aktivoverførsel afværges af kurator eller banken, inden den gennemføres. Bemærk dog, at forsøg på de mindre strafværdige forhold efter § 287, stk. 1 er selvstændigt strafbart efter § 287, stk. 2.

LOV	Straffeloven § 21	Straffeloven § 23	Straffeloven § 283, stk. 1
-----	-----------------------------------	-----------------------------------	--

Straffeloven § 287, stk. 1-2

PRAKSIS	Landsretten · Dom for groft mandatsvig og skyldnersvig: Direktør idømt ubetinget fængsel og erhvervsforbud	04.09.2013
	Landsretten · Grov moms- og skattesvig samt hvidvask af udbytte: Fængselsstraf og konfiskation	30.05.2012
	Landsretten · Dom for groft skyldnersvig efter overførsel af driftsaktiver til underpris forud for konkurs	14.03.2012
	Byretten · Frifindelse i sag om skyldnersvig ved overdragelse af aktiver trods virksomhedspant	19.08.2015
	Byretten · Betinget dom for skyldnersvig: Hævning af 105.100 kr. kort før konkurs	10.04.2015
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om afregistrering af direktør: Manglende skelnen mellem stråmand og passiv ledelse	07.03.2024

Grænsefladen til skifterettens rådighedsfratagelse og de civile retlige insolvensspor

Straffesagen kommer altid for sent til at redde aktiverne. Derfor har konkursloven et præventivt værktøj, der aktiveres på mistanke om netop den adfærd, § 283 kriminaliserer.

Efter [konkurslovens § 26, stk. 1](#) kan skifteretten, når afgørelse om konkurs ikke straks kan træffes, efter anmodning fra en fordringshaver fratage skyldneren rådigheden over ejendele, der kan inddrages under en eventuel konkursbehandling, bl.a. hvis skyldneren uden lovligt forfald udebliver fra møde i skifteretten (nr. 2), må antages at holde sig skjult (nr. 3), eller hvis der er "fare for, at skyldneren vil råde over ejendele til skade for fordringshaverne" (nr. 4).

I [SKS-1/2024-HEL](#) fratog Skifteretten i Helsingør en skyldner rådigheden over bankkonti, aktier og en fast ejendom, efter at skyldneren var udeblevet fra retsmødet, og efter at Gældsstyrelsen havde påpeget en overhængende fare for kreditorskadelige dispositioner. Østre Landsret stadfæstede i [BS-117/2024-OLR](#) og fastslog, at skifteretten havde hjemmel til at afsige kendelsen uden forudgående underretning efter princippet i retsplejelovens regler om foreløbige retsmidler, og at betingelserne for rådighedsfratagelse var opfyldt. Rådighedsfratagelsen forskyder reelt tidspunktet for, hvornår dispositioner er strafbare: efter kendelsen kan begrænsningerne efter [§ 26, stk. 2](#) gøres gældende over for tredjemand, der kendte eller burde kende dem.

Fristdagsbegrebet i [konkurslovens § 1](#) er den anden nøgle. Det er fristdagen, der afgør omstødelsesfristerne, og de fristdagsnære faktura- og krediteringsmanøvrer – som i [BS-26054/2023-VLR](#), hvor krediteringer og genfaktureringer skete dagen efter fristdagen – er derfor et fast efterforskningsspor både i omstødelsessagen og i den eventuelle straffesag.

De civile retlige spor har egne praksisoversigter og behandles ikke her: konkursboets omstødelse af de svingagtige dispositioner under [omstødelse i konkurs](#), den civile konkurskarantæne under [konkurskarantæne](#), selve konkursbehandlingen under [konkurs](#) og ledelsens erstatningsansvar over for kreditorer og bo under [bestyrelsesansvar](#). Selskabstømningskomplekset behandles under [selskabstømning og overskudsselskabshæftelse](#).

LOV	Konkursloven § 1	Konkursloven § 26, stk. 1-2	Straffeloven § 283, stk. 1
PRAKSIS	Landsretten · Vestre Landsret frifinder Penta Byg A/S i sag om modregning og fakturaaflytning før konkurs		06.01.2025
	Landsretten · Kære af Kendelse om Rådighedsfratagelse af Aktiver Før Konkursdekret		06.03.2024

Byretten · Skyldner frtaget rådighed over aktiver efter mistanke om salg og pantsætning forud for konkurs 26.01.2024

§ 14 Offentlig omtale af konkursryttere – Pressenævnets praksis

Skyldnersvigssagerne har en markant offentlighedsdimension, fordi konkursrytteri-modellen ofte afdækkes journalistisk længe før eller sideløbende med en straffesag. Pressenævnet har i en række nyere kendelser afstukket rammerne, og linjen er konsekvent: **omtale af erhvervsaktiviteter, konkurser og stråmandskonstruktioner har væsentlig offentlig interesse, og tidligere straffedomme må omtales, når de har direkte relevans for de aktuelle beskyldninger.**

I [W20250947325](#) frifandt nævnet FinansWatch for artikler om, at et pantebrevsselskab havde lånt millioner til et selskab, som ifølge mediet reelt blev styret af en tidligere dømt forretningsmand via en stråmandskonstruktion med hans ægtefælle. Nævnet fandt, at oplysningerne om reel ledelse havde dækning i kurators vurderinger og i en kendelse fra Retten i Helsingør, og at omtalen af dommen fra 2017 var berettiget, fordi der var "en direkte relevant sammenhæng mellem den tidligere dom (som medførte rettighedsfrakendelse) og de aktuelle forhold, hvor klageren angiveligt drev virksomhed i strid med denne frakendelse via en stråmand".

Samme dag afgjorde nævnet den parallelle klage over Jyllands-Posten, [W20250947025](#), hvor den tidligere dom bl.a. omfattede underslæb, bedrageri og **skyldnersvig**. Nævnet fandt heller ikke her grundlag for kritik og afviste anmodningen om sletning under henvisning til sagens alvor, klagerens fremtrædende rolle som direktør i en række selskaber og den fortsatte offentlige interesse. Et medie er efter nævnets praksis ikke forpligtet til at udlevere sin fulde dokumentation som betingelse for et interview, så længe den omtalte får overblik over kritikpunkterne.

Tilsvarende blev der ikke udtalt kritik i [Pressenævnets kendelse om en rigmands rolle i et konkursramt entreprenørselskab](#).

Grænsen går ved navneforbuddet. I [W20260928825](#) kritiserede nævnet Nordjyske for at have identificeret en erhvervsmand sigtet for grov økonomisk kriminalitet på trods af kendskabet til en verserende anmodning om navneforbud, og for ikke at have anonymiseret efter den retlige kendelse.

LOV	Medieansvarsloven § 34	Medieansvarsloven § 43	
PRAKSIS	Pressenævnet · Navneforbud og god presseskik: Kritik af Nordjyske for identifikation af sigtet erhvervsmand		03.03.2026
	Pressenævnet · Pressenævnet frifinder FinansWatch for kritiske artikler om svindeldømt forretningsmands rolle i konkursbo		13.06.2025
	Pressenævnet · Pressenævnet frifinder Jyllands-Posten for kritik i sag om dækning af forretningsmands konkursforløb og tidligere svindeldom		12.06.2025
	Pressenævnet · Pressenævnet finder ikke grundlag for kritik af artikel om rigmands rolle i konkursramt selskab		25.06.2024

§ 15 Sammenfatning af praksis

Praksis om skyldnersvig lader sig sammenfatte i seks linjer.

1. Gerningsindholdet er bredt, men berigelseshensigten er den reelle begrænsning. § 283, stk. 1 dækker næsten enhver formuedisposition, der forringer fordringshavernes dækning – fra salg af en pantsat bil til millionoverførsler mellem selskaber. Kravet om, at dispositionen skal være foretaget for at skaffe uberettiget vinding, er det, der holder legitim krisehåndtering uden for.

2. Frifindelseslinjen er præcis. Efter [SS-593/2015-HJO](#) skal der frifindes, når dispositionen ikke er usædvanlig, ikke har skaffet nogen uberettiget vinding og ikke har påført pantnaver tab eller væsentlig risiko for tab – selv når pantnaverens forudgående accept ikke blev indhentet. Værdiansættelse ved en uafhængig fagkyndig og efterfølgende betaling af den fulde købesum til boet er stærke frifindelsesargumenter.

3. Strafniveauet er tredelt. Enkeltstående forhold med beløb i størrelsesordenen 7.000-105.000 kr. giver 30-60 dages betinget fængsel; forhold omkring 300.000-400.000 kr. med aktivflytning til eget selskab giver ca. 6 måneder, ofte betinget med samfundstjeneste og rettighedsfrakendelse; og komplekser med millionbeløb, flere selskaber og flere års varighed giver ubetinget fængsel i intervallet 1½-3 år med rettighedsfrakendelse, jf. [Sag 105/2013](#) og [V.L. S-2325-14](#).

4. Erhvervsforbud er kernesanktionen mod konkursrytteri. § 79, stk. 2 anvendes systematisk i aktivflytningssagerne – i 3 år, i 5 år eller indtil videre – men anklagemyndigheden skal nedlægge påstanden korrekt i første instans, da en udvidelse først for landsretten ikke tillades.

5. Fordringshaverens strafansvar er nærmest teoretisk. § 283, stk. 2 kræver både positiv forudseelse af den umiddelbart forestående konkurs eller rekonstruktionsbehandling og aktiv påvirkning af skyldneren, og straffen kan efter § 285, stk. 1 gå ned til bøde. Kreditorbegunstigelse håndteres i praksis ved omstødelse.

6. Sagerne kommer sjældent alene. Skyldnersvig optræder i sagskomplekser sammen med mandatsvig, tyveri, bogføringsovertrædelser efter § 302 og skatte- og momsunddragelse – og med civilretlige spor i form af rådighedsfratagelse efter [konkurslovens § 26](#), omstødelse, konkurskarantæne og gældssaneringsnægtelse. Den samlede reaktion mod konkursrytteri sammensættes derfor typisk af frihedsstraf, erhvervsforbud, konfiskation efter § 75, stk. 1 og civil karantæne.

Straffelovrådet har i sin gennemgang af strafferammerne for berigelsesforbrydelser bemærket, at den forhøjede ramme på 8 år for underslæb, bedrageri, mandatsvig og skyldnersvig bevidst blev fastholdt, da niveauet for tyveri blev sænket i 1982 – et udtryk for, at lovgiver har anset de svigsagtige krænkelse af kreditorfællesskabet for kvalitativt grovere end den simple tilegnelse.

LOV	Konkursloven § 26, stk. 1	Straffeloven § 79, stk. 2	Straffeloven § 283, stk. 1-2
	Straffeloven § 285, stk. 1	Straffeloven § 286, stk. 2	Straffeloven § 302, stk. 1
PRAKSIS	Landsretten · Fængsel for groft mandatsvig og skyldnersvig i byggeselskaber: Rettighedsfrakendelse for ledelse af erhvervsvirksomhed		
			22.06.2015
	Landsretten · Dom for groft mandatsvig og skyldnersvig: Direktør idømt ubetinget fængsel og erhvervsforbud		
			04.09.2013
	Byretten · Frifindelse i sag om skyldnersvig ved overdragelse af aktiver trods virksomhedspant		
			19.08.2015

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Konkursloven § 26	stk. 1	Straffeloven § 79	stk. 2
-----------------------------------	--------	-----------------------------------	--------

Straffeloven § 283		Straffeloven § 285	stk. 1
Straffeloven § 286	stk. 2	Straffeloven § 287	stk. 1
Straffeloven § 300		Straffeloven § 302	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser 30 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS 2

24.11.2022	Omstødelse af tredjemandsbetaling i koncernforhold efter konkurslovens § 74	bs-20461-2022-hjr
31.01.2011	Højesterets dom om groft skattesvig, momsunddragelse og strafudmåling for fiktive fakturaer	

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL 1

10.04.2025	Gældssanering og undtagelser ved svigagtig insolvens i selskaber under rekonstruktionsdirektivet	C-723/23
------------	--	----------

LANDSRETTE · ANKEINSTANS 12

03.10.2025	Vestre Landsret: Skatteforhøjelse nedsættes delvist efter civilretlig ugyldighed og tilbagebetaling af maskeret løn fra stråmandsselskab	10815-13883
06.01.2025	Vestre Landsret frifinder Penta Byg A/S i sag om modregning og fakturaflytning før konkurs	10294-12094
06.03.2024	Kære af Kendelse om Rådighedsfratagelse af Aktiver Før Konkursdekret	9711-11338
27.10.2020	Dom om ejerskab af andelsbolig: Proformaoverdragelse underkendt	2297-2735
17.03.2017	Landsretten stadfæster afgørelse om ophør af rekonstruktionsbehandling grundet tilsidesættelse af kreditorer	5871-7012
05.10.2015	Gældssanering nægtet grundet uforsvarlig ledelse af konkursramt selskab	6256-7495
22.06.2015	Fængsel for groft mandatsvig og skyldnersvig i byggeselskaber: Rettighedsfrakendelse for ledelse af erhvervsvirksomhed	V.L. S-2325-14
04.09.2013	Dom for groft mandatsvig og skyldnersvig: Direktør idømt ubetinget fængsel og erhvervsforbud	Sag 105/2013
18.02.2013	Betinget dom for tyveri i gentagelsestilfælde trods tidligere straffe	Rettens nr. 2-3009/2012
30.05.2012	Grov moms- og skattesvig samt hvidvask af udbytte: Fængselsstraf og konfiskation	V.L. S-2987-11
14.03.2012	Dom for groft skyldnersvig efter overførsel af driftsaktiver til underpris forud for konkurs	
09.02.2012	Dom for groft bedrageri og mandatsvig af direktør: Ubetinget fængsel og frakendelse af virksomhedsret	S-3313-11

SØ- OG HANDELSRETTE · SPECIALRET 2

05.07.2018	Konkurskarantæne pålagt tidligere direktør grundet groft uforsvarlig forretningsførelse og manglende overholdelse af bogføringsloven	B-445-15
16.03.2018	Konkurskarantænesag vedrørende ledelsesansvar og groft uforsvarlig forretningsførelse i vagtselskab	B-143-17 og B-144-17

BYRET TEN · F Ø R S T E I N S T A N S

7

26.01.2024	Skyldner frataget rådighed over aktiver efter mistanke om salg og pantsætning forud for konkurs	9708-11335
15.12.2020	Omstødelse af betaling i konkurs - Utilbørlig begunstigelse af kreditor	2260-2691
03.05.2019	Dom om ejerskab af andelslejlighed - Proformaoverdragelse	1972-2351
19.08.2015	Frifindelse i sag om skyldnersvig ved overdragelse af aktiver trods virksomhedspant	6221-7457
10.04.2015	Betinget dom for skyldnersvig: Hævning af 105.100 kr. kort før konkurs	Rettens nr. 18-1443/2015
25.01.2013	Direktør idømt betinget fængsel for grov overtrædelse af bogføringsloven og årsregnskabsloven	1512-1824
22.09.2008	Dom i sag om omfattende kreditbedrageri, stråmandsvirksomhed og besiddelse af euforiserende stoffer	SS 2-11714/2008

P R E S S E N Æ V N E T · N Æ V N / K L A G E I N S T A N S

4

03.03.2026	Navneforbud og god presseskik: Kritik af Nordjyske for identifikation af sigtet erhvervsmand	W20260928825
13.06.2025	Pressenævnet frifinder FinansWatch for kritiske artikler om svindeldømt forretningsmands rolle i konkursbo	W20250947325
12.06.2025	Pressenævnet frifinder Jyllands-Posten for kritik i sag om dækning af forretningsmands konkursforløb og tidligere svindeldom	W20250947025
25.06.2024	Pressenævnet finder ikke grundlag for kritik af artikel om rigmands rolle i konkursramt selskab	

E R H V E R V S A N K E N Æ V N E T · N Æ V N / K L A G E I N S T A N S

2

04.02.2025	Hjemvisning af afgørelse om afregistrering af direktør grundet manglende sondring mellem stråmand og passiv ledelse	24/05244
07.03.2024	Hjemvisning af sag om afregistrering af direktør: Manglende skelnen mellem stråmand og passiv ledelse	23/12506

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Straffelovrådets betænkning om strafferammer og prøveløsladelse

nr. 1099 · 1987 · Justitsministeriet